

SUOMEN
KANSAN
SATUJA
tammi

SUOMEN KANSAN SATUJA

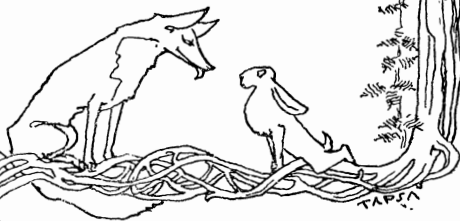

SUOMEN KANSAN SATUJA

VALIKOINUT:
KATRI VALA

KUVITTANUT:
TAPIO TAPIOVAARA

KUSTANTANUT:
Taimmi

näköispainos ntamo 2012
ISBN 978-952-215-271-8

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

HELSINKI 1946.
SANOMALEHTI OY. NYLANDIN KIRJAPAINO.

SISÄLLYS

Seikkailusatuja.

Seppo Ilmarisen kosinta	9
Ennustukset	17
Lippo ja Tapio	25
Avaimeton vakka	31
Poika pettää Ahdin poikaa	42
Maan—merenkulkijalaiva	48
Tuhkimo	57
Hiiri morsiamena	72
Ihmeellinen sauva	78
Hiiden laiva	94
Ei-niin-mitä	103

Pilastuja.

Puhuvat kuuset	119
Mies, joka etsi tyhmyyttä	125
Suulas akka	130
Lehmänmyyjä	133
Kuningas ja mökinpoika	139

Hölmöläiset:

1. Hölmöläisten käräjätalo
2. Jalat tulevat paikoilleen ja mies joka luuli kuolleensa
3. Hölmöläiset seikkailevat järvellä

4. Metsästetään monenlaista riistaa	155
5. Akat kylpevät ruispellossa	159
6. Hölmölään räätäli	162
7. Hiirikoiria	165

Eläinsatuja.

Karhu heinäähäkissä	171
Suden tyhmyys	174
Orava ja metsästäjät	176
Tiainen ja karhu	178
Armoton emäntä	180

Ilvolan takamailla:

1. Ketun ja suden uudisviljely	182
2. Kettu metsästävässä	185
3. Kettu, susi ja karhu puivat	188
4. Susi koiran vieraana	190
5. Repo päästää teeren karhun suusta	192
6. Karhun ja miehen yhteinen kaskimaa	194
7. Karhu tarttuu miehen ansaan	196
8. Karhu pelastuu hiiren avulla	200

SEIKKAILUSATUJA

Seppo Ilmarisen kosinta.

Taitava seppo Ilmarinen pani pajassansa rautaa ahjoon ja hiillutti. Silloin tuli pieni nainen pajan kynnykselle ja sanoi sepolle:

— Jos tietäisit minun sanomani, niin etpä panisi rautaa ahjoon.

Seppo vastasi:

— Kuulehan, pikku nainen! Jos tuot hyvän sanoman, minä sinulle hyvät lahjat annan, mutta jos pahoja uutisia kerrot, kaadan sulan raudan kurkkuusi.

Nainen kertoi:

— Tämä on sanomani: Hiitolan kuninkaan tyttäätä, kaunoista Katrinoa, on kaksi kosijaa pyytämään lähtenyt. Veneellä soutivat.

Sen kuultuaan seppo Ilmarinen otti kohta raudan ahjosta ja lähti mietteissään pajasta. Kotiin tultuaan hän heti meni äitinsä puheille ja pyysi:

— Nyt emoni, kantajani, lämmitä sauna niin, että se on hehkuvaa rautaakin kuumempi.

Äiti lämmitti saunan ja käski poikaansa kylpemään. Taas pyysi seppo Ilmarinen:

— Emoni, kantajani, annapa minulle liinainen paita ja puhtaat housut.

Äiti toi paidan ja housut ja seppo lähti saunaan. Tarpeeksi kylvettyään seppo kiiruhti kotiinsa vyöttä

ja paljain jaloin ja sanoi vanhalle uskolliselle orjalensa:

— Valjasta kaunis kolmikesäinen varsani kirjavan reen eteen, pane vaskisiin valjaisiin, teräksisiin ohjiin.

Vanha orja rupesi panemaan varsaa valjaisiin, mutta ei saanut rinnusta kiinni. Silloin tuli itse seppo Ilmarinen paljasjalkaisena orjaansa auttamaan, satoi rinnuksen ja pani varsan valjaisiin. Siitä meni sitten pirttiin, pukeutui nopeasti ja hyvästeli äitinsä:

— Oi, emoni, kantajani, siunaa nyt minut, kun kosiomatkalle lähden.

Äitinsä siunauksen saatuaan seppo Ilmarinen istui kirjavaan rekeensä ja lähti sulaa merta ajamaan: ei kastu kavio, ei näy reen jälki. Jonkin aikaa ajettuaan hän tapasi kaksi kosijaa, jotka veneellä Hiitolaan matkasivat. Seppo lyöttäytyi heidän seuraansa.

Hiitolassa kaunis Katrina-tytär katseli merelle linnan kolmannesta kerroksesta. Hän huomasi matkustajat ja sanoi isälleen kuninkaalle:

— Oi, taattoseni, minulle on kolme kosijaa tulossa, kaksi veneillä soutaa, kolmas reellä ajaa.

Eipä aikaakaan, kun jo matkaajat pääsivät perille Hiitolan linnaan, jossa kuningas otti heidät ystävällisesti vastaan ja kestitsi hyvin. Syötyään miehet rupesivat heti asiaansa toimittamaan ja sanoivat kuninkaalle:

— Olemme tulleet kaunista Katrina-tytärtäsi kosimaan.

Kuningas tahtoi koetella kosijoita ja kysyi ensiksi:

— Ken teistä kyntää minulle kyisen pellon, saappaitta ja vaatteitta sen käydä täytyy?

— Ka, minä kynän peltosi, vastasi seppo Ilmarinen rohkeasti.

Mutta toiset kaksi eivät uskaltaneet ryhtyä työhön. He vain kumarsivat kuninkaalle kohteliaasti ja lähtivät tiehensä.

Toisten lähdettyä seppo Ilmarinen valjasti varsansa auran eteen ja ryhtyi kohta kyntämään. Kahden kyynärän korkeudella käärmeet kuhisivat pelolla, lensivät alituisen auran, jopa seponkin yli, mutta yksikään ei sentään koskenut. Työnsä hyvin suoritettuaan Ilmarinen meni kuninkaan eteen ja sanoi:

— Nyt, kuningas, on kyinen peltosi kynnetty.

— Hyvä! sanoi kuningas. Kun nyt noin erinomaisesti selviydyit, niin noidupa minulle lampi tuohon pihaani ja siihen uimaan suuria ja pieniä kaloja.

— Kyllä minä senkin teen, tuumi seppo Ilmarinen, meni heti pihalle ja loitsi siihen lammen suurine ja pienine kaloineen.

Sen valmiiksi saatuansa hän meni taas kuninkaan puheille ja sanoi syvään kumartaen:

— Nyt on tehty, mitä määräsit.

Kuningas sanoi nyt sepolle:

— No, kun näin erinomaisesti olet selviytynyt, niin menhän nyt meren rannalle ja tuo morsiamellesi kauniille Katrinalle suuri lipas, joka siellä on jo kauan aikaa ollut kätkettynä.

Mikäpä siinä auttoi. Sepon oli lähdeävä lipasta etsimään. Niin hän tuli meren rannalle ja tapasi

siellä kolme neittä rantaäyräällä istumassa. Hän rupesi heitä puhuttamaan ja kyseli:

— Oi, neitiseni, satutteko tietämään, missä on kätkettynä kauniin Katrinan huomenlahjalipas?

— Ukko Untamoisen hallussa on lipas, sanoivat neidot. Tästä hänen pirttinsä näkyy. Voithan mennä kysymään, luovuttaako hän lippaan. Mutta ole hyvin varovainen. Moni on sinne mennyt, mutta ei ole palannut.

Seppo lähti Untamoisen pirtille, kuten oli neuvottu, ja katseli ikkunoista sisään. Siellä ukko Untamoinen makasi ympäri pirtin kiemurassa, jalat ja pää ovelle. Seppo meni hiipien ovelle ja harppasi siitä suoraan keskilattialle sanoen:

— Annapas, ukko Untamoinen, kauniin Katrinan huomenlahjalipas.

Ukko vastasi:

— Jos pystyt kielelläni tanssimaan, niin saat lippaan.

Seppo ei ruvennut miettimään, vaan hyppäsi ukon kielelle ruveten siinä tanssimaan. Samassa ukko Untamoinen avasi leukansa, jotta suu levisi puolitoistakynnäräiseksi ja nielaisi seppo Ilmarisen vatsaansa. Mutta tämäpä ei siitä hätääntynyt, vaan riisui vaatteensa, teki paidastansa pajan, housuistansa palkeet, pani vasemman polven alasmeksi, vasemman käden pihdiksi ja oikean moukariksi sekä rupesi Untamoisen vatsassa takoa taputtelemaan. Paidastansa hän otti vaskisen soljen ja takoi siitä linnun, jolle teki raudasta kynnet ja teräksestä nokan. Saatuaan linnun valmiiksi seppo loitsi siihen hengen ja päästi sen Untamoisen vat-

sassa lentää lekuttelemaan. Lintu repi rautaisilla kynsillään suonet ja hakkasi teräksisellä nokallaan kolon ukon kylkeen. Siitä tuli ukolle semmoinen tuska, että hädissään huusi sepolle:

— Kun vain lähdet, seppo Ilmarinen, vatsaani syömästä, niin saat kauniin Katrinan huomenlahjalippaan. Mene meren rantaan. Ja missä näet kolme neittä, siellä on lipas hiekkaan peitettynä.

Sen kuultuaan seppo Ilmarinen pujottelihe linnun nokkimasta aukosta pois Untamoisen vatsasta, harppasi ulos tuvan ovesta ja kiiruhti heti meren rantaan. Siellä hän näki taas ne kolme neittä ja sanoi heille:

— Oi, neitiseni, antakaa kauniin Katrinan huomenlahjalipas, ukko Untamoinen sen jo lupasi minulle.

— Ota, tuossa on hiekassa lipas, virkkoivat neidot ja neuvoivat sepolle, missä lipas oli peitettynä.

Seppo kaivoi lippaan hiekasta, vei sen Hiitolan kuninkaalle ja sanoi:

— Tässä on nyt se lipas, jota panit minut etsimään.

Kuningaskin jo tyytyi, kun oli kalliin lippaan saanut, ja antoi tyttärensä Ilmariselle vaimoksi.

Seppo Ilmarinen lähti nyt vaimoineen kotimat-kalle. Hän istahti kirjavaan rekeensä ja ajoi taas sulaa merta pitkin. Ei kastunut varsan kavio, ei näkynyt reen jälki. Ajoivat ja ajoivat, ja niin yö saavutti merellä. Seppo loitsi saaren keskelle merta, johon sitten ajoivat ja jäivät yötä pitämään. Mutta kun Ilmarinen aamun koitteessa heräsi ja katsoi vierellensä, niin nainen olikin kadonnut. Seppo

nousi ja lähti saarta kiertämään, laske kaikki sotkat rannalla ja havaitsi, että niitä oli yksi liikaa. Hän sanoi heti:

— Äläpäs piilottele, Katrina, siinähan sinä olet.

Ja niin hän loitsi sotkan naiseksi jälleen. Lähdettiin sitten taas ajamaan edelleen, kuljettiin ja kuljettiin, ja niin jo taas yö saavutti merellä. Seppo teki niinkuin edellisenäkin iltana: loitsi saaren, johon menivät yötä pitämään. Aamulla herätessään seppo taas huomasi naisensa kadonneeksi ja vierussijansa tyhjäksi. Hän nousi kiireesti ja luki kaikki saaren puut. Taas oli liikaa.

— Älähän piilottele, kaunis Katrina, siinähan sinä olet, sanoi Ilmarinen ja loitsi jälleen naisen ilmi eläväksi.

Jatkettiin taas matkaa, ajettiin merta pitkin varsan kavion kastumatta, reen jäljen näkymättä. Yö tuli ja seppo loitsi saaren heidän yöpyä niinkuin edellisinäkin iltoina. Aamulla herätessään hän jälleen havaitsi naisensa kadonneeksi. Nyt seppo suuttui, nousi vuoteeltansa ja lähti saaren rantoja kiertämään. Hän luki kaikki rantakivet ja huomasi yhden liikaa.

— Älähän piilottele, nainen, sanoi seppo ja loitsi kiven naiseksi jälleen.

Puhui sitten vihoissansa:

— Minä sinun takiasi, Katrina, paljon työtä tein ja monet vaivat koin, ja näin sinä nyt minua pettelet; siksi saatkin mennä ikiajoiksi merelle asumaan.

Ja niin hän loihti naisensa kajavaksi merellä alati vastatuuleen lentämään.

*Ja nyt hän luki taas loitsujansa ja sai kajavan
naiseksi jälleen.*

Mutta ajan oloon kävi ikäväksi vaimoton elämä sepollekin, ja niin hän rupesi itsellensä vaskesta vaimoa tekemään. Luki ensin yhden loitsun, sai naisen valmiiksi, lauloi toisen, jo tuli henki siihen. Illalla sitten kävi Ilmarinen omatekoisen naisensa viereen maata, pani kätensä naisen poveen, toisen omalle rinnalleen. Aamulla herätessään hän koettelee käsiänsä ja havaitsee, että se käsi, joka on naisen povella ollut, on kylmä, mutta toinen on lämmin.

Silloin tuumi Ilmarinen:

— Kenenkään ei pidä yrittää tehdä itselleen naista, vaan on paras tyytyä siihen, jonka Luoja on luonut.

Ja nyt hän luki taas loitsujansa ja sai kajavan naiseksi jälleen, kauniiksi Katrinaksi, Hiitolan kuninkaan tyttäreksi. Hänen kanssaan seppo istui kirjajaan rekeensä ja ajoi kotiin äitinsä luo, joka hyvillä mielin otti miniänsä vastaan.

näköispainos ntamo 2012

www.ntamo.net